LGH-10-02 (min)

Y PWYLLGOR LLYWODRAETH LEOL A THAI

COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR

Dyddiad: Dydd Mercher 12 Mehefin 2002

Amser: 2.00pm hyd 5.00pm

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 2, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

Yn bresennol: **Aelodau**

Gwenda Thomas (Cadeirydd)	Castell-nedd
Peter Black	Gorllewin De Cymru
William Graham	Dwyrain De Cymru
Edwina Hart (Gweinidog)	Gyr
Pauline Jarman	Canol De Cymru
Peter Law	Blaenau Gwent
Dai Lloyd	Gorllewin De Cymru
Janet Ryder	Gogledd Cymru

Yn bresennol:

Kate Cassidy	Moderneiddio Llywodraeth Leol
Lisa James	Cyllid Llywodraeth Leol
John Bader	Y Gyfarwyddiaeth Dai

Francois Samuel	Y Gyfarwyddiaeth Dai
James Watkins	Y Gyfarwyddiaeth Dai
Carol Kay	Cyfarwyddwr, TPAS - Cymru
Pam Every	Cadeirydd Pwyllgor Rheoli TPAS – Cymru
Ysgrifenyddiaeth:	
Roger Chaffey	Clerc
Claire Griffiths	Dirprwy Glerc

Eitem 1: Ymddiheuriadau a Dirprwyon

1.1 Roedd ymddiheuriadau wedi dod i law oddi wrth Tom Middlehurst a'r Athro Dave Adamson. Nid oedd unrhyw ddirprwyon.

Eitem 2: Datgan Buddiannau

2.1 Gwnaed y datganiadau isod:

Peter Black: Aelod o Gyngor Dinas a Sir Abertawe.

William Graham: Aelod o Gyngor Dinas a Bwrdeistref Sirol Casnewydd.

Pauline Jarman: Arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ac aelod o Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Dai Lloyd: Aelod o Gyngor Dinas a Sir Abertawe.

Janet Ryder: Aelod o Gyngor Tref Rhuthun.

Eitem 3: Adroddiad y Gweinidog

3.1 Cyflwynodd y Gweinidog ei hadroddiad. Wrth wneud hynny, gwnaeth y pwyntiau canlynol:

- Dywedodd wrth yr Aelodau ei bod wedi cytuno i adrodd yn ôl ar y trafodaethau a gynhaliwyd rhwng y Swyddfa Gartref a'r Trysorlys ar ddarparu cyllid i'r cynllun Cymunedau yn Erbyn Cyffuriau. Dywedodd fod y trafodaethau yn dal i fynd rhagddynt ond y rhoddwyd sicrwydd i

Gymru y byddai'n derbyn £2.780m ar gyfer 2002-2003. Bydd Cymru hefyd yn derbyn cyllid i Wrthsefyll Terfysgaeth, a bydd y rhan fwyaf ohono yn cael ei neilltuo i Faes Awyr Rhyngwladol Caerdydd. Cytunodd y Gweinidog i ysgrifennu at yr aelodau gyda'r manylion penodol.

- Dywedodd ei bod yn disgwyl am yr adroddiad ar y prosiect Targedu Troseddau Stryd sy'n Gysylltiedig ag Alcohol sydd ar waith yng Nghaerdydd ond dywedodd wrth yr Aelodau fod y Swyddfa Gartref wedi cytuno i barhau i gyllido'r prosiect hwn ar sail 3 mis ar y tro. Ychwanegodd ei bod yn bwriadu ysgrifennu at y Swyddfa Gartref i ofyn iddi barhau i gyllido'r prosiect. Gofynnodd i'r aelodau ystyried a oeddent yn dymuno cael cyflwyniad gan yr Arolygydd Tony Rees o Heddlu De Cymru ar y cynllun hwn. Cytunodd yr aelodau i hyn a gofynnwyd i'r Clerc drefnu hynny.
- Dywedodd wrth yr aelodau y byddai'n rhaid iddi ddeddfu o dan y Gorchymyn Nwyddau a Gwasanaethau mewn perthynas ag Awdurdodau Lleol yn masnachu gyda'r Cynulliad Cenedlaethol, oherwydd amryfusedd ar ran yr Adran Drafnidiaeth, Hamdden a'r Rhanbarthau. Cytunodd i roi adroddiad diweddaru ar hyn yn ei hadroddiad ysgrifenedig nesaf.
- Cyfeiriodd y Gweinidog at yr ohebiaeth ddiweddar yngln â Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithredol) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) (Diwygiad) 2002 a wnaed o dan y Drefn Weithredol. Dywedodd ei bod yn synnu at ymwneud y Pwyllgor Deddfau â'r Gorchymyn hwn gan ei bod wedi rhoi gwybod i'r aelodau am ei bwriad yn ei hadroddiad ysgrifenedig diwethaf ac roedd hefyd wedi ysgrifennu at reolwyr busnes y pleidiau.

3.2 Yn ystod y drafodaeth, cododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol:

- Croesawai'r aelodau y cyllid a oedd wedi ei dargedu at Gymru o dan y cynllun Gwrthsefyll Terfysgaeth ond gofynasant a oedd ystyriaeth wedi'i rhoi i ddarparu cyllid i borthladd Caergybi.
- Roedd yr aelodau'n pryderu o dderbyn adroddiadau am achosion lle'r oedd caniatâd cynllunio wedi ei wrthod i gartrefi preswyl, llochesau neu fathau eraill o lety i bobl sy'n agored i niwed a gofynnwyd i'r Gweinidog a wnâi hi ystyried comisiynu asesiad er mwyn cael gwir ddarlun o'r sefyllfa.
- Mynegwyd pryder yngln â'r rhaniad rhwng cyfalaf a refeniw wrth weinyddu Cronfa'r Gymuned yn Erbyn Cyffuriau.
- Nododd yr aelodau y ddeddfwriaeth arfaethedig ar y Gorchymyn Nwyddau a Gwasanaethau ond gofynasant beth oedd y sefyllfa os oedd yr awdurdodau lleol wedi gwneud unrhyw wariant.
- Trafododd yr aelodau Reoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithredol) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) (Diwygiad) 2002 a'r ffaith fod y Drefn Weithredol wedi'i defnyddio. Cytunasant mai hwn oedd y dull gweithredu cywir. Dywedodd y Cadeirydd, fel aelod o'r Pwyllgor Deddfau, y bu yna drafodaeth gyffredinol am y cynnydd a fu yn y defnydd a wneir o'r Drefn Weithredol ac na fynegodd unrhyw un fod y drefn honno wedi cael ei defnyddio'n anghywir ar gyfer y darn hwn o ddeddfwriaeth.

3.3 Rhoddodd y Gweinidog yr ymateb canlynol a chynigiodd gymryd y camau a ganlyn:

- Cytunodd y Gweinidog i holi a oedd Caergybi hefyd wedi cael ei hystyried am gyllid o dan y Cynllun Gwrthsefyll Terfysgaeth.
- Cytunodd y Gweinidog i gysylltu â'r Gweinidogion eraill ac ymgynghori â CLlLC a Ffederasiwn Cymdeithasau Tai Cymru yngln â'r dystiolaeth fod caniatâd cynllunio yn cael ei wrthod i ganolfannau preswyl ar gyfer unrhyw grp sy'n agored i niwed.
- Cytunodd y Gweinidog i godi'r cwestiwn yngln â'r rhaniad cyfalaf/refeniw wrth weinyddu Cronfa'r Gymuned yn Erbyn Cyffuriau gyda'r Swyddfa Gartref.

Eitem 4: Polisi Llywodraeth Leol – Ystyried yr ymatebion i'r papur Llywodraeth Leol "Rhyddid a Chyfrifoldeb mewn Llywodraeth Leol" LGH-10-02 (p.1)

1. Cyflwynodd y Gweinidog y papur hwn a roddai wybod i'r Pwyllgor am ffrwyth yr ymgynghoriad eang a gynhaliwyd ar y papur Llywodraeth Leol "Rhyddid a Chyfrifoldeb mewn Llywodraeth Leol". Ceisiodd farn y Pwyllgor ar yr ymatebion i'r Datganiad Polisi.
2. Croesawai'r aelodau y papur ac roeddent yn cytuno ei fod yn adeiladol i lywodraeth leol. Codasant y pwyntiau canlynol:

- Roedd yr aelodau'n pryderu yngln â'r terfyn oedran o 60 a oedd yn cael ei gynnig i gynghorwyr wrth eu gwaith a theimlent ei fod yn rhy ifanc. Teimlent fod angen rhaglen i ddenu pobl iau o bob rhan o gymdeithas i mewn i lywodraeth leol.
- Croesawid y symudiad tuag at bwyllgorau archwilio ond gofynnwyd am ragor o wybodaeth am eu rôl.
- Trafodwyd y mater o adfer trethi busnes i reolaeth yr awdurdodau lleol. Roedd yr aelodau yn ymwybodol fod yn rhaid i'r Cynulliad Cenedlaethol gael ei weld fel corff sy'n bleidiol i fusnesau ond mynegwyd cydymdeimlad â safbwynt llywodraeth leol hefyd.
- Trafododd yr aelodau y safonau deuol o ran datgan buddiannau rhwng llywodraeth leol a llywodraeth genedlaethol a theimlid bod angen bwrw goleuni ar y sefyllfa. Gofynasant hefyd am i'r Cod Ymddygiad gael ei adolygu.

1. Diolchodd y Gweinidog i'r aelodau am eu barn a dywedodd:

- Y byddai'n ailystyried yr oedran ymddeol arfaethedig ac roedd yn ymwybodol fod angen ymgyrch hyrwyddo i annog pobl newydd i mewn i lywodraeth leol.
- Cytunodd i roi adroddiad diweddaru i'r Pwyllgor cyn gwyliau'r haf ar ei thrafodaethau gyda chyrff archwilio yngln â threfniadau archwilio.
- Dywedodd fod mwyafrif yr awdurdodau lleol am i'r rheolaeth dros drethi busnes gael ei rhoi yn ôl iddynt hwy. Ychwanegodd fod hwn yn faes cymhleth a bod angen ei ystyried yn fanwl.
- Cytunodd i gyflwyno papur ar fater datgan buddiannau ac ar adolygu'r Cod Ymddygiad.

Eitem 5: Adroddiad y Gweithgor Diogelwch Tân Cymunedol LGH-10-02(p.2)

1. Cyflwynodd y Gweinidog y papur hwn gan ddweud ei fod yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith a wnaed hyd yn hyn gan y Gweithgor Diogelwch Tân Cymunedol ac am weithredu'r argymhellion a amlinellwyd yn "Wired for Safety". Atgoffodd yr aelodau fod y Pwyllgor wedi cymeradwyo'r adroddiad "Wired for Safety" yn Nhachwedd 2001.
2. Codwyd y pwyntiau canlynol yn ystod y drafodaeth:

- Croesawai'r aelodau yr adroddiad cadarnhaol.
- Teimlai'r aelodau fod rhan helaethaf yr adroddiad yn delio â goblygiadau tai cymdeithasol ac awgrymasant y dylai gosod systemau taenellu dr gael ei gynnwys ym mhob eiddo newydd, boed gyhoeddus neu breifat. Awgrymwyd hefyd y dylid ei gwneud yn ofynnol i bob t aml-ddeiliadaeth a neuadd breswyl gael eu cynnwys yn y rhaglen i osod y system hon.
- Gofynnodd yr aelodau am eglurhad yngln â'r materion technegol sy'n ymwneud â chyflenwi dr ar gyfer taenellwyr domestig.

1. Ymatebodd y Gweinidog fel hyn:

- Cytunodd i ddarparu papur ar yr Ymddiriedolaeth Gymunedol Diogelwch Tân.
- Cytunai â'r farn y dylai pob eiddo newydd gael ei godi gyda systemau taenellu dr wedi'u hymgorffori ynddo a byddai'n cyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU o blaid cynnwys mesurau diogelwch rhag tân o fewn y rheoliadau adeiladu.
- Cytunodd y Gweinidog y byddai ei swyddogion yn darparu papur ar y materion technegol sy'n effeithio ar y pwysedd dr ar gyfer systemau taenellu.

Eitem 6: Effeithlonrwydd ynni cartref mewn ardaloedd gwledig LGH-10-02 (p.3)

1. Cyflwynodd y Gweinidog y papur hwn gan ychwanegu i'r Cynllun Effeithlonrwydd Ynni Cartref fod yn llwyddiannus iawn yng Nghymru ac iddo ddod â budd i lawer o bobl hyd yma. Ychwanegodd fod rhagor o ymchwil wedi'i chomisiynu a'i bod yn bwriadu diwygio'r rheoliadau perthnasol yn nhymor yr hydref.
2. Yn ystod y drafodaeth, cytunodd yr aelodau i'r cynllun fod yn llwyddiant, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Pwysleisiwyd yr angen i gymell defnyddio ynni adnewyddadwy ynghyd â defnyddio Nwy Petrolewm Hylifedig sy'n glên i'r amgylchedd.
3. Wrth ymateb, dywedodd y Gweinidog y byddai'n cymryd y sylwadau i gyd i ystyriaeth wrth benderfynu sut i weithredu yn y dyfodol.

Eitem 7: Cyflwyniad gan y Gwasanaeth Ymgynghorol Cyfranogiad Tenantiaid (TPAS) - Cymru

1. Cyflwynodd y Cadeirydd Carol Kay, Cyfarwyddwr TPAS - Cymru a Pam Every, Cadeirydd Pwyllgor Rheoli TPAS - Cymru a gwahoddodd nhw i wneud eu cyflwyniad.
2. Prif bwyntiau'r cyflwyniad oedd:

- Mae TPAS Cymru yn cynrychioli amrywiaeth eang o aelodau, yn denantiaid a landlordiaid cymdeithasol, ledled Cymru ynghyd â nifer o Gyrff Tai Cenedlaethol i Gymru Gyfan a fu â rhan yn y gwaith o baratoi, ac ystyried, yr argymhellion yn adolygiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru o TPAS.
- Corff sydd wedi ymrwymo i hyrwyddo Cyfranogiad Tenantiaid ac i ddarparu'r cyngor, y wybodaeth a'r hyfforddiant sy'n ofynnol i hybu cyfranogiad effeithiol gan denantiaid a landlordiaid yw TPAS.
- Mae'r byd tai yn newid yn gyflym. Mae i'r newidiadau oblygiadau o ran cyfranogiad tenantiaid ac o ran TPAS Cymru fel yr unig gorff i Gymru gyfan sy'n cefnogi ac yn hyrwyddo cyfranogiad tenantiaid. Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae TPAS wedi cynnal adolygiad mewnol o'i rôl i'r dyfodol ac mae'n falch i adolygiad annibynnol y Cynulliad ddod i'r un casgliadau yngln â'r materion y mae angen rhoi sylw iddynt.
- Ennyn cynifer â phosibl o denantiaid i gyfranogi a chynnig cyfleoedd iddynt i gyfrannu at y gwaith o reoli eu cartrefi, ar lefel sy'n addas iddynt hwy, yw hanfod cyfranogiad tenantiaid, sy'n ganolog i'r Strategaeth Dai Genedlaethol.
- Ac edrych i'r dyfodol, mae yna lawer o faterion a pholisïau lle byddai'n dda o beth cydweithio â Llywodraeth Cynulliad Cymru – yn arbennig, y Model Cymunedol Cydfuddiannol o Drosglwyddo Stoc y mae'r Cynulliad yn ei hyrwyddo. Mae TPAS o'r farn fod y model hwn yn cynnig cyfleoedd cyffrous i roi grym i denantiaid ac i adfywio cymunedau yn effeithiol, ac y gall TPAS wneud cyfraniad pwysig i'r broses.
- Yn sgîl y gwaith sydd eisoes ar y gweill ac mewn ymateb i argymhellion yr adolygiad, mae TPAS yn bwriadu cynnal tri adolygiad mawr a hynny o'u – system rheolaeth ariannol, y strwythur staffio a'r gwasanaethau i aelodau. Mae'r adolygiadau hyn yn golygu gwariant anarferol sylweddol ac, yn ei ymateb ysgrifenedig, mae TPAS yn gofyn am gyllid ychwanegol i benodi ymgynghorwyr i ymgymryd â'r adolygiadau pwysig hyn.
- I gloi, nodwyd bod angen cyllid craidd parhaus ar TPAS Cymru. Tenantiaid gan mwyaf yw'r grp cleientiaid ac nid ydynt yn gallu cael gafael yn rhwydd ar gyllid i brynu'r gwasanaethau y mae eu hangen arnynt.

1. Gofynnodd y Cadeirydd i'r aelodau a oeddent yn barod i drafod y cyflwyniad a'r papurau o dan Eitem 8 gyda'i gilydd. Cytunodd yr aelodau i hynny a gwnaed y pwyntiau canlynol:

- Dywedodd y Gweinidog ei bod yn falch iawn o gael y cyflwyniad gan TPAS Cymru a'i fod yn atgyfnerthu'r rôl werthfawr sydd gan Lywodraeth y Cynulliad gyda'r corff. Ychwanegodd fod y cyllid a roddir i'r corff i gael ei ailystyried ym Mawrth 2004.
- Teimlai'r aelodau ei bod yn bwysig datblygu'r gallu ymysg cyrff tenantiaid i roi'r Model Cymunedol Cydfuddiannol ar waith, os mai dyna'r ffordd ymlaen gyda thai cymdeithasol.
- Cydnabuwyd y byddai gwaith TPAS yn y dyfodol yn wahanol i'r gwaith a wnaed ganddo yn y gorffennol ac y bydd yna alwadau newydd ar ei adnoddau, yn adnoddau staff ac adnoddau ariannol fel ei gilydd. Gofynnwyd i TPAS am ei sylwadau ar ba mor ddigonol yw'r cyllid a geir ar hyn o bryd.
- Gofynnwyd hefyd i TPAS ymhelaethu ar y "siopwr dirgel" a sut y mae'n gweld ei rôl gyda'r Awdurdodau Lleol i'r dyfodol.

1. Dywedodd Carol Kay:

- Y bydd TPAS yn rhoi ystyriaeth ofalus i'r goblygiadau posibl iddo o ran adnoddau yn sgîl datblygiadau newydd megis dyfodiad cyrff tai 'Cymunedol Cydfuddiannol'.
- Mae'r cynllun "siopwr dirgel", sydd wedi'i gyllido gan y Cynulliad Cenedlaethol, yn caniatáu i denantiaid ymgymryd â hyfforddiant perthnasol ac yna ymweld â swyddfeydd landlordiaid er mwyn canfod pa lefel o wasanaeth a roddir. Mae'r cynllun hwn wedi bod yn arf grymus i ddangos beth sy'n digwydd ar lawr gwlad.
- Mae gan TPAS Cymru gysylltiadau cryf iawn sydd wedi ennill eu plwyf gydag awdurdodau lleol, a gwnaeth TPAS lawer iawn o waith paratoadol yn hynny o beth. Fwyfwy, mae TPAS wedi annog landlordiaid cymdeithasol i benodi swyddogion cyfranogiad tenantiaid. Mae TPAS hefyd wedi cyfrannu at y gwaith o baratoi Strategaethau Cyfranogiad Tenantiaid landlordiaid cymdeithasol. Mae hefyd yn gallu cynnig gwasanaethau yn yr iaith Gymraeg yng Ngogledd Cymru.

7.5 Diolchodd y Cadeirydd i Carol Kay a Pam Every am eu cyflwyniad a dymunodd yn dda iddynt yn eu gwaith i'r dyfodol.

Eitem 8: Adolygiad o'r Gwasanaeth Ymgynghorol Cyfranogiad Tenantiaid -

ystyried adroddiad LGH-10-02(p.4)

8.1 Cafodd yr eitem hon ei hystyried gydag eitem 7.

Eitem 9: Adolygiad polisi ar adfywio cymunedol – ystyried yr adroddiad

drafft LGH-10-02(p.5)

1. Gwahoddodd y Cadeirydd sylwadau ar yr adroddiad drafft ar adolygiad polisi'r Pwyllgor o adfywio cymunedol.
2. Roedd yr aelodau'n cytuno bod y drafft yn sylfaen ar gyfer adroddiad rhagorol.
3. Diolchodd y Cadeirydd i'r aelodau am eu cymeradwyaeth a dywedodd y câi'r adroddiad terfynol ei baratoi ar gyfer y cyfarfod nesaf ar 26 Mehefin.

Eitem 10:Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Mai LGH-09-02 (min)

10.1 Cytunwyd ar y cofnodion.

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Mehefin 2002

Crynodeb o'r pwyntiau gweithredu:

1.Cytunodd y Gweinidog i gylchredeg nodyn i'r aelodau am y cyllid ar gyfer Cymru o dan y prosiect Gwrthsefyll Terfysgaeth ac i wneud ymholiadau yngln â chyllid ar gyfer porthladd Caergybi.

2. Y Gweinidog i gynnwys cyfeiriad yn ei hadroddiad ysgrifenedig nesaf at y Gorchymyn Nwyddau a Gwasanaethau mewn perthynas ag Awdurdodau Lleol yn masnachu gyda'r Cynulliad.

3. Y Gweinidog i bwyso ar y Swyddfa Gartref i barhau i gyllido prosiect TASC yn 2002-03.

4. Y Gweinidog i gysylltu â'r Gweinidogion eraill ac ymgynghori â CLlLC a Ffederasiwn Cymdeithasau Tai Cymru yngln â'r dystiolaeth fod caniatâd cynllunio yn cael ei wrthod i lety preswyl ar gyfer pobl sy'n agored i niwed.

5. Y Gweinidog i godi'r cwestiwn yngln â'r rhaniad cyfalaf/refeniw wrth weinyddu Cronfa'r Gymuned yn Erbyn Cyffuriau gyda'r Swyddfa Gartref.

6. Cytunodd y Gweinidog i ddod â phapur gerbron ar y Cod Ymddygiad yn nhymor yr hydref, ar ôl yr ymgynghori yngln â'r fframwaith moesegol newydd.

7. Y Gweinidog i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r pwyllgor cyn gwyliau'r haf am ei thrafodaethau gyda chyrff archwilio yngln â threfniadau archwilio.

8. Y Gweinidog i ddarparu papur ar yr Ymddiriedolaeth Gymunedol Diogelwch Tân.

9. Cytunodd y Gweinidog i gyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU o blaid cynnwys mesurau diogelwch rhag tân o fewn y Rheoliadau Adeiladu.

10. Y swyddogion i ddarparu papur ar y materion technegol perthnasol yn ymwneud â chyflenwi dr ar gyfer taenellwyr domestig.

11. Y Clerc i drefnu cyflwyniad gan yr Arolygydd Tony Rees ar y prosiect Targedu Troseddau Stryd sy'n Gysylltiedig ag Alcohol a'r gwerthusiad sy'n cael ei gynnal gan yr Athro Mike McGuire.

12. Y Gweinidog i gynnwys y Pwyllgor yn yr adolygiad arfaethedig o bolisïau, rhaglenni a chyllid Llywodraeth y Cynulliad yng nghyswllt cyfranogiad / grymuso tenantiaid.

13. Yr adolygiad perfformiad o TPAS-Cymru i gael ei gynnwys ar yr agenda pan fydd wedi ei gwblhau (Mawrth 2003).